

סילבוס של מקצוע "לימודי המזה"ת ודיפלומטיה אזרית"

כיתה י"ב : תשפ"ה -תשפ"ו

מטרות על – דמותו/ה של בוגר/ת לימודי המזה"ת ודיפלומטיה אזרית

1. בוגר המקצוע יכיר את מפת המזה"ת והמדינות המרכזיות הנמצאות בה. במקביל, הוא יכיר את המדינות הערביות והמוסלמיות הבולטות מחוץ למזרח התיכון.
2. בוגר המקצוע יכיר באופן מעמיק את דת האסלאם – עקרונותיה, מצוותיה, זרמיה (סונים, שיעים, צופים) וכתבי הקודש שלה.
3. בוגר המקצוע יכיר את התהליכים ההיסטוריים, הפוליטיים והכלכליים המרכזיים שהתרחשו ומתרחשים במזה"ת בעת החדשה ובכלל זאת – הפונדמנטליזם האסלאמי, המאבק עם המערב, עלייתה והיחלשותה של מדינת הלאום הערבית, המאבק בין סונים לשיעים, המאבק למען דמוקרטיה במזה"ת והשינויים במעמד האישה באזור זה.
4. בוגר המקצוע ידע להתמודד באופן אקדמי עם סוגיה מחקרית הנוגעת להיסטוריה של המזה"ת באמצעות כתיבת עבודת חקר.
5. בוגר המקצוע יהיה בקיא באקטואליה של המזה"ת ויוכל להסביר/להרצות לחבריו, שלא זכו ללמוד את המקצוע, על אירועים אלו באופן כללי.

כללי : תוכנית הלימודים "לימודי המזה"ת ודיפלומטיה אזרית" נלמדת בהיקף של 5 יחידות לימוד. היא מהווה את אחד מהמקצועות הראשיים בחטיבה העליונה של בית הספר הריאלי העברי בחיפה. שמו הרשמי של המקצוע במשרד החינוך ובתעודת הבגרות – **"עולם הערבים והאסלאם"**.

שעות הלימוד : בכיתה י"ב מוקצבות ללימוד המקצוע 4 שעות שבועיות.

ספר הלימוד : לתלמידים ישלח בתחילת שנת הלימודים קובץ מחשב ובו סריקה של פרקי תוכנת הלימוד. הקובץ יוצב במודל של תוכנת המשו"ב.

מבנה הלימודים : תוכנית הלימודים נחלקת ל-2 צירים :

1. **עולם הערבים והאסלאם** : הציר המרכזי של הלימוד המתבסס על תוכנית הלימודים של משרד החינוך, בנוסף להעשרות שניתנות מטעם בית הספר.

2. **דיפלומטיה אזרית** : הציר היחודי לבית הספר הכולל התייחסות מעמיקה לאקטואליה ולקשרי החוץ של מדינות המזרח התיכון, ובכללן מדינת ישראל.

1. ציר עולם הערבים והאסלאם (לאחר מיקוד קורונה של משרד החינוך)

פרקי הלימוד בכיתה י"ב

פרק א' : מהו מיעוט ?

מאפיינים כלליים של המיעוטים במזה"ת, הסוגים השונים של מיעוטים החיים במזה"ת, יחסה של ההלכה המוסלמית למיעוטים.

פרק ב' : הפורשים מן האסלאם

סקירת עדות דתיות, שהיו פעם חלק מן האסלאם, ואינן נחשבות יותר ע"י מרבית המוסלמים הסונים, למוסלמיות : דרוזים, עלאוויים, ובהאים.

פרק ג' : מיעוטים דתיים

נוצרים : היווסדות הנצרות, תולדות חייו של ישוע, כתבי הקודש, המצוות המרכזיות (הסקרמנטים).

פרק ד' : מעמד ירושלים באסלאם

המקורות לקדושתה של ירושלים באסלאם, היחס לעיר בימי הנביא מוחמד, האימפריות המוסלמיות השונות – 4 הח'ליפים הראשונים, בית אומיה, בית עבאס, כיבוש העיר ע"י הצלבנים והחזרתה לשלטון האסלאם ע"י צלאח אל-דין, שלטון הממלוכים והעת'מאנים בירושלים, והתקופה המודרנית.

פרק ה' : התנועות האסלאמיות בזמן החדש

אידיאולוגיה ופעילות של תנועות אסלאמיות – החמא"ס ("תנועת ההתנגדות האסלאמית"), "חזבאללה", ו"ארגון המדינה האסלאמית" (דאע"ש).

פרק ו' : המיסטיקה המוסלמית ("הצופיות")

מקורות, מאפיינים, עקרונות, טקסים ודמויות מרכזיות של התנועה הצופית באסלאם.

פירוט המושגים המחייבים בכיתה י"ב

מיעוטים שונים : 1. כורדים 2. אחמדים 3. צ'רכסים.

יהדות ואסלאם : 4. החכם באשי 5. הרמב"ם 6. אנוסי משהד 7. הפרהוד 8. ספינת אגוז 9. כנפי נשרים 10. ילדי טהראן.

התנועות האסלאמיות בזמן החדש : 11. אש"ף (פת"ח). 12. אל-קאעדה

13. הג'האד האסלאמי 14. סלפיה ג'האדיה.

המיסטיקה המוסלמית ("הצופיות") : 15. אל-ע'זאלי 16. ד'כר וסמאע 17. מחבה ומערפה 18. ג'לאל א-דין א-רומי.

1. ציר דיפלומטיה אזורית

בשל עומס הלימודים בכיתה י"ב (בחינת בגרות והשלמת עבודת החקר) יצומצם העיסוק בציר זה לנושאי אקטואליה, ולהעמקה אישית של כל תלמיד בנושאי עבודות החקר הנוגעים לציר זה.

בחינת בגרות ועבודת החקר

בכיתה י"ב נבחנו התלמידים במסגרת בחינת בגרות פנימית אחת בהיקף של 2 יחידות לימוד. בנוסף לכך התלמידים משלימים ומגישים עבודת חקר בהיקף של יחידת לימוד אחת. שלוש יחידות הלימוד של כיתה י"ב נכללות **בשאלון 019383**. הן מצטרפות ל-2 יחידות הלימוד עליהן נבחנו התלמידים בכיתה י"א במסגרת בחינת הבגרות החיצונית (שאלון 019281).

בחינת הבגרות הפנימית בהיקף של שתי יחידות לימוד (שאלון 019383)

בחינת הבגרות בשאלון זה תערך ב-9/4/26. זמן הבחינה : שעתיים וחצי. בחינת

הבגרות כוללת 3 חלקים :

חלק א' : בחלק זה מופיעות 4 שאלות מפרקי המיעוטים, ו"המיסטיקה המוסלמית". בחלק זה

יש לענות על **2 שאלות** וניתן לצבור בו 40 נקודות – 20 נקודות לכל שאלה.

חלק ב' : בחלק זה מופיעות 4 שאלות מפרקי "מעמד ירושלים באסלאם" ו"התנועות

האסלאמיות בזמן החדש" – 2 שאלות מכל פרק. בחלק זה יש לענות על **2 שאלות**,

ונ ניתן לצבור בו 40 נקודות – 20 נקודות לכל שאלה.

חלק ג' : בחלק זה מופיעים 7 מושגים הלקוחים מכל פרקי הלימוד. רשימת המושגים המחייבים

מופיעה במסמך זה. יש להגדיר **4 ממושגים** אלו וניתן לצבור 20 נקודות – 5 נקודות לכל מושג.

עבודת החקר

במסגרת זאת יש לימו התלמידים כתיבת עבודת חקר בהיקף של יחידת לימוד אחת, אותה הם החלו בכיתה י"א. בשנת הלימודים הנוכחית תתבצע כתיבת הצעת החקר, כתיבת העבודה, הגשתה ובדיקתה. חלק מהתהליך יתבצע בכיתה במסגרת לימוד תיאורטי של שלבים מרכזיים במסגרת הכנת עבודת חקר כגון כתיבת מבוא וסיכום, כתיבת הערות שוליים, ניתוח ועיבוד של המקורות השונים. חלק אחר מהעבודה יתבצע במסגרת שעות פרטניות. הערכת הצעת החקר והפרק הראשון בעבודה יכללו במסגרת ציון המגן.

יש להגיש את פרק הראשון של העבודה לפני חופשת חנוכה.

את העבודה בכללותה יש להגיש לפני חופשת הפסח.

מבחנים ובחנים

במהלך השנה יכתבו התלמידים בין 3 ל-4 מבחנים ע"פ לוח המבחנים השכבתי שיפורסם ע"י מרכזות השכבה. מעבר לכך, יכתבו התלמידים בוחן אחד במועד שיפורסם ע"י מרכז המקצוע.

דרכי ההערכה

הציון השנתי בכתה י"ב יורכב באופן הבא :

1. מבחנים – 60% מהציון.
2. בוחן - 10% מהציון.
3. מטלות הקשורות לעבודת החקר – 20%
4. יחס למקצוע - 10% מהציון.

הציון השנתי של כיתה י"ב מהווה ציון מגן לקראת בחינת הבגרות הפנימית ולקראת הגשת עבודת

החקר. משקל ציון המגן בכיתה י"ב הוא 50%.

בהצלחה !!!

גיל חנן

מרכז לימודי המזה"ת ודיפלומטיה אזורית